

B. 191.

PRORECTOR
 ET
 SENATVS
 ACADEMIAE CHRISTIANO-ALBERTINAE
 MEMORIAM
 VIRI AMPLISSIMI EXCELLEN-
 TISSIMI DOCTISSIMI
FRIDERICI KOSII
 MATHEMATVM IN HAC ACADEMIA PER DIMIDIUM
 FERE SECVLI SPATIVM P. P. O.
 VENERANDI ACADEMIAE SENIORIS,
 DE PATRIA, ACADEMIA, ET OMNI RE LITTERARIA
 IMMORTALITER MERITI,
 SVMMI VIRI,
CIVIBVS SVIS
 DILIGENTISSIME COMMENDANT.

KILONII
 LITTERIS GOTTFR. BARTSCHII, ACAD. TYPOGR.

LEIBNITII Epist. ad diuersos.

ed. CHRIST. KORTHOLTI

T. I. Ep. CCVI. n. 3.

Hactenus Dominum KOESIVM ignoravi, sed meretur profecto non ignorari. Videtur enim profundius solito in nouam Analysin inspexisse, et credo, si huc intendat animum, posse ab ipso conferri aliquid ad augendam scientiam. Itaque plura de eo nosse gratum erit.

ultarum earumque variarum cupidita-
tum quibus hominum animi conti-
nuo mouentur, nescimus, CIVES
CARISSIMI, an vlla fortior sit arden-
tissimo vitae ad summum vsque,
quem humana natura attingere potest, scopum perducen-
dae desiderio. Neque vulgi solum et imperitae plebis hic
ardor est, sed sapientissimorum etiam hominum quouis
tempore fuisse obseruatur. THEOPHRASTVM ERESIVM
quis ignorat sollertissimi naturae scrutatoris, morumque
censoris acutissimi vtroque nomine clarum, et omni po-
steritati commendatissimum? Is licet tam decrepitus fuerit,
vt lectica circumferretur, et, quod raro hominibus accidit,

annum LXXXV viuendo attigerit, (*) moriens tamen, (quod CICERO narrat) (**) naturam accusasse dicitur, quod ceruis et cornicibus vitam diuturnam quorum id nihil interesset: hominibus quorum maxime id interfuisset tam exiguam vitam dedisset: quorum si aetas potuisset esse longinquior futurum fuisse ut omnibus perfectis artibus, omni doctrina hominum vita erudiretur. Quererebatur igitur se tum, cum illa videre coepisset, extingui. Habuit autem THEOPHRASTVS, et adhuc habet, quam plurimos, in hac de nimia vitae humanae breuitate querela consentientes, cum, quotidiana experientia teste, aetate proVecti et senes non minus quam iuuenes, curis laboribus et aerumnis oppressi pariter ac quouis felicitatis genere fruentes, longiorem imo longissimam vitam saepissime exoptent. Atqui ardentissima haec viuendi cupido naturae hominum ortum debet, quibus id cum brutis commune, est ut, instinctu naturae incitati, ament viuere, mori recusat. Verum qui ratione insignem sibi prae quouis animalium genere praestantiam vindicant homines, non suauis solum vitae sensu, sed argumentis, etiam commoti, ex eo, quod bonum et optabile ipsa ratio humana ostendit, deducunt, vitae longaeuitatem saepius efflagitant. Sed hi erunt fere, qui, paullulum ultra vulgus sapientes, non tam sensuum

(*) Ad centesimum septimum vsque vixisse quidam narrant auctoritate decepti Hieronymi, obiter hac referentis, adeoque testis non satis idonei, pariter ac verbis male cohaerentibus cum reliquis in praef. Charact. Theophrasti glossema referentibus quod postea in textum irrepsit. Laertio itaque fides habenda est, praesertim cum grandaeuos sollicito recensentes Lucianus et Censorinus de Theophrasto taceant. Cf. Heumann. Act. Phil. T. III. p. 678.

(**) Tusc. Q. L. III.

suum iudicio, quam rationis decreto verum vitae pretium statuunt. Horum scilicet ea mens est, omnia a summo Numine hanc ob causam condita esse, ut tanta efficiatur vniuersi perfectio quanta esse aut fieri vnquam potest. Vitam igitur hominibus eum solummodo in finem datam esse norunt ut meritis, ut virtute, ut rerum gestarum gloria, testentur haud frustra se vixisse, eamque vitam degisse, quam sapientem quemlibet et probum degere oportet. Itaque omnis vita in agendo consistit, atque qui nihil plane egerunt, nulloque profus opere praestantes fuerunt vix ac ne vix quidem vixisse censi possunt. Qui vero nequitia et scelere insignes exstiterunt, hi vitam egisse recte putantur non humanam sed belluina peiorem, quum belluarum ea fere agendi ratio sit, ut nisi vel inimica vi, vel necessitate coacti, quemquam laedere haudquaquam soleant. Quae omnia si recte se habent, (rectissime autem se habere confitendum est) vitae longitudo non ex duratione, sed ex bene factis metienda est, adeo ut eo diuturnior censeatur quo melius de genere humano meriti, eo breuior, quo minus virtute et factis praeclaris insignes existimandi sunt mortales. Ergo qui iuuenili aetate naturae debitum solunt, virorum imo senum aetatem vel aequasse vel superasse recte dicuntur, dummodo ingentibus beneficiis in societatem hominum collatis illustres fuerunt omnique aevo venerandi. Qui vero decrepiti diem supremum obeunt, in pueritia obire putandi sunt, si tanto annorum numero bonarum actionum multitudo non respondet. Sic terminum vitae quem natura constituit, tam proterere licet quam adstringere. Sic vita diuturna non solis fati legibus, ve-

rum nostra nobis voluntate datur. Imo sic in omne aeuum vitam producere possumus, quando egregiis genus humanum beneficiis maclamus, ita vt his ipsis post fata supersites simus. Quousque enim id perdurat quod vitam nostram efficit et constituit, eousque etiam ipsa vita nostra perduret necesse est. Quapropter qui vel fortunis in publica commoda collatis, vel consilio, vel institutione, vel scriptis, vel exemplo et vitae sanctimonia de aliis optime meriti fuerunt viuentes, hi, licet dudum compositi, adhuc tamen viuunt. Namque actiones vitam continent, et, quum durantibus illarum effectis durent, vitae etiam perpetuam durationem largiuntur.

Exemplum vobis CIVES CARISSIMI iam exhibemus Viri, quocunque sensu vita hominum diuturna dicatur, grandaeui, memoriam Vobis commendantes Viri Amplissimi, excellentissimi, doctissimi, FRIDERICI KOSII, Mathematicum Professoris Publici Ordinarii per dimidium fere seculi spatium, prout de omni re litteraria, ita et de Academia immortaliter meriti, Venerandi Academiae Senioris. Is certe, si quis vnquam, tot tantisque studiis scientiis et virtuti operam nauauit, vt, si vitae durationem ex meritis meriri velitis, vel hanc ob causam maxime grandaeuum cum vocare debeatis. Quod vero eo magis confitendum est cum ipsa vita eius naturalis, ad vltimum vsque vitae humanae terminum prope producta sit, adeoque, quo magis naturali longitudine conspicua est, eo magis illustrium meritorum copia ab eodem exornari poruerit. Quapropter elegans illud MARTIALIS effatum, quo

MARCVM

MARCVM ANTONIVM felicem praedicavit, ad nostrum
praecipue applicandum esse censemus:

*Ampliat aetatis spatium sibi vir bonus: hoc est
Vivere bis, vita posse priore frui.*

Dolenda igitur est mors viri optimi, et licet senio confectus obierit, bonorum tamen omnium suffragiis desideratissimi. Dolendus est eius ex vita excessus, et licet in ultima senectute contigerit, tamen adhuc dolendus est, cum nihil magis exoptandum sit quam vita virorum de genere humano optime meritorum: Verum, quae probitate quaeritur gloriam, quae virtute et doctrina immortalitatem, eam nostro etiam contigisse negandum non est. Hoc Vobis CIVES CARISSIMI quorum plurimis saltem B. Virum nosse, praesentemque intueri contigit, satis perspectum sit oportet. Atque hoc dubium videri potest nemini qui ingenium, doctrinam, mores, Viri praestantissimi novit. Quare neque iis qui B. KOSIVM e propinquo cognoverunt, neque qui ex scriptis eius eruditionis tantum aliquam notitiam hausserunt, iniucundum fore arbitramur, delineatam, in hac veluti tabula, ingenii, animi, vitaeque imaginem intueri. Vos autem, CIVES CARISSIMI, quando videris quomodo natus, educatus, institutus sit, quae scientia, quae vel cogitandi vel dicendi, vel denique agendi ratio fuerit, hoc agite, ut optimum quod vobis proponimus exemplum normam quasi et mensuram habeatis ad quam vos exigentes quid vobis desit, quid quantumque agendum, persequendum, conficiendum restet intelligatis.

Patriam habuit Slesvicum, natus in vrbe ista anno superioris seculi LXXXIV, eodem quo LEIBNITIVS prima
inuenti

inuenti calculi differentialis specimina prodire iussit, die IX Iulii. Patre vsus est PETRO KOSIO Serenissimi Holsatiae Ducis ab epistolis et praefecturae Kiloniensis pariter ac vectigalium administratore, viro qui per peregrinandi opportunitatem vberriimos fructus cepit, atque Principis gratia & aulae procerum fauore dignus habitus est. Matre MARGARETHA, filia HARMENI HARMENS, Mercatoris Meldorfensis spectatissimi. Memoria dignum est ipsa prima Viri natalia ea fuisse quae aliquid singulare continent. Etenim ipso eo quo in hanc lucem editus est tempore, parens eius custodia tenebatur iussu Danorum Sleswici, non criminis cuiusdam causa, sed ob praecepta Serenissimi Principis contra Danorum voluntatem summa fide summaque diligentia obseruata, capitis propterea acquisitus. Quantus autem parentibus hinc natus sit dolor domesticus, facile intelligunt qui triste illud fatum primo matrimonii anno et matre vltimo iam mense vterum ferente, contigisse perpendunt. Verum ea erat optima vxoris erga maritum fides, vt nulli parceret labori quem ad liberandum carissimum maritum conducere iudicabat. Effecit tandem precibus aulae Hafnienfi oblatis vt praeterlapsis VI hebdomadibus, & paulo post partum editum maritus libertati restitueretur. B. Parens primum genitum hunc filium DEO liberatori suo voti sponse dicauit, eumque huius rei causa theologiae potissimum studio iam tum destinauit. Saluari lauacro primis Christianorum sacris initiatus est in ecclesia Cathedrali Slesuicensi, atque FRIDERICI nomen cepit ex Serenissimo tum Principe inuentus postea Duce Sleswici Holsatiae regnante FRIDERICO IV. Primas tam religionis Christianorum, quam
lingua-

linguarum et scientiarum lines didicit praeceptoribus Scholae Kiloniensis Cantore NEANDRO et Rectore KOHLIO, felicissimo euentu. Probauit autem ingenium, industriam, eruditionem non praeceptoribus solum, verum etiam Academiae Professoribus. Cum enim Anno MDCXCIX B. BURCHARDVS HENRICVS MAIVS Eloqui. P. P. O. examine instituto quid valeant humeri quid ferre recusent explorasset, dignus habitus est qui Decano ordinis Philosophorum Nicolao Müllero, sollempni, quod mos saeculi ita tulit, initiationis ritu, litterarum studiis dicari posset. Imo illo ipso tempore quod aliquin discendo tantum destinatum est, noster, qui ingenio haud vulgari utebatur, alios docere incepit. Testantur hoc litterae quae exstant DOMINICI BRAND ecclesiae apud Arroënses in Rife Sacerdotis, datae MDCCII d. XIX Mensis Augusti, quibus tenerrimas nostro gratias agit, quod filium ipsius, in Schola Kilonensi litteris operam nauantem, hebraicam linguam doceret. Ad quas quidem litteras nostri etiam exstat responso quae, cum non castae solum et tersae latinitatis, sed modestiae etiam, rarae admodum iuuenili aetate virtutis, imo probitatis et optimae animi indolis specimen sit, verba eius vobis CIVES CARISSIMI exhibemus quae sequuntur. Postea quam gaudium suum de probatis Viro operis ipsius testatus est, *vellem equidem inquit quantum in me est studii et voluntatis, tantum esset et facultatis ac virium; tibiue vel commodi, vel etiam voluptatis quicquam asserre possem: nactu intelligeres magis, quo animo quamque singulari in te et tuos omnes essem obseruantia. Nunc qua sim aetate, quamque parum in me firamenti habeam, intelligis opinor etiam me tacente. In-*

B

terim

terim gratiarum actione illa, qua me nil tale meritum profecutus es, tamen nihil mihi iamdudum fuit iucundius: tamen eam non desiderabat modestia mea. Etenim quicquid huius feci, cum mei ipsius exercendi causa, quod alium docens se ipsum instruit: tum ipsis pueri moribus ac probitate, quam Praeceptorum meo probari intellexeram, adductus feci. Ac mihi quidem nihil potius est aut esse debet, quam probis et eruditis viris, id est, tui similibus operam nauare: eamque ob causam, quicquid in me est ingenii aut facultatis (quod tamen sentio quam sit exiguum) quantumcunque est Dei certe solius beneficio tribuendum, illud cum omnibus bonis, tum imprimis tibi, Fautor honoratissime, dicatum consecratumque habeo. Quare de me ita plane existimes velim, me, quanquam videam qui sim hoc tempore, et quid valeam, opera tamen, quoad possim, studio certe tibi tuoque Filio, nunquam non praesto esse futurum.

Tam bene praeparatus, omnique notitia scholastica optime imbutus, ad altiora progredi potuit. Quapropter Anno MDCCIII d. III Ianuarii, Academiae patriae nomen suum dedit, quod Pro-Rectorum Magnifico GUILIELMO HYLDERICO WALDSCHMIDT Med. D. et P. P. O. albo civium academicorum inscriptum est. Ornabant illo tempore Academiam viri in quouis scientiarum genere summi, famaue etiam inter exteros clari OPITII, SCHELHAMMERI, REYHERI, MAII, PASCHII aliique multi quorum vel ab ore pependit, vel alia saltim ratione ex verberis his doctrinae fontibus haurire studuit. Maxime autem forsitan omnium, pro eo qui ipsi erat matheos amore, REYHERVS illi placuit mathemata tradens, quem tanto studio audiuit, vt maximos inde fructus ceperit, et singulari

lari prorsus eius fauore et amicitia vsus sit. Neque tamen hoc, quo mathemata profecui solebat, studium impediuit quominus et reliquarum litterarum studiis operam impenderet indefessam, quod vel ex oratione satis intelligitur quam habuit natali Regii et Celsissimi Principis CAROLI FRIDERICI, Ducis regnantis Sleswici Holsariae. Germanica in hac utebatur lingua, eiusque, quae illo tempore parum exulta erat, specimen exhibuit, quod eo magis admirandum est, quo magis exemplis quae ad imitandum sibi proponere potuisset destitutus fuit. Peractis in Academia patria integris quatuor annis, atque initiis diuinae humanaeque sapientiae, pariter ac elegantiorum litterarum, imo linguarum occidentalium, praecipue gallicae, feliciter positis ad Helmstadiensis profectus est, vna cum fratre IOHANNE CHRISTOPHORO, d. VIII Aprilis Anni MDCCVII. In illustri hac mufarum sede quae bene in alma Christano-Albertina inceperat optime continuare studuit, et philosophicis, et theologicis, et mathematicis studiis, operam nauans assiduam. Praecipue vt praeceuntibus, in Metaphysica NIMEIERO, in Theologia Abbate SCHMIDT, Viris doctissimis, omnem harum scientiarum ambitum peragrare sibi liceret, eum quam maxime curasse, ex litteris ad B. Parentem datis, gallico sermone eleganti stilo conscriptis, intelligitur. Ibidem STURMII Mathesin enucleatam perlegens, omnem rem mathematicam, non sine insigni fructu et voluptate, accuratius intelligere conatus est. Anno sequente d. XXIII Aprilis Helmstadio Halam Magdeburgicam profectus est, vbi fratrem reliquit, iurisprudentiam excellentem. Ipse posteaquam hanc Academiam inuiserat,

consentiente Patre ad Lipsienses accessit. Celebre hoc litterarum emporium perquam illi placuit, neque minus ob doctorum celeberrimorum, quos ibidem se inuenisse gaudebat, multitudinem, quam ob ipsius vrbis pulchritudinem et amoenitatem. Quicquid itaque sibi in illa Academia profuturum iudicauit, hoc omne in vsus suos conuertere studuit. Theologiae à Patre destinatus, de habitu etiam sibi acquirendo in recitandis sacris sermonibus sollicitus fuit, atque huius rei causa illis se adscribi passus est qui, duce SCHVYZIO, verbi diuini apud Lipsienses ministro, artem in concione e sacro suggestu verba faciendi exercebant. Attamen haec studia theologica non impedire potuerunt, quominus et mathemata, quae tantopere deperibat, acri studio persequeretur. Atque quum eo tempore CHRISTIANVS WOLFIVS, Vir Celeberrimus, quem Mathesin docentem Halae viderat, huius praecipue disciplinae gloria prae plurimis reliquis qui in Academiis erant doctoribus emineret, vel hanc augendi eam, quam sibi acquisuerat, matheos notitiam, occasionem haud praetermittendam esse iudicauit. Quicquid enim cum auditoribus communicare solebat, WOLFIVS, quod sibi vtile videbatur B. KO-SIVS, huius exemplum Lipsiam sibi mitti curauit. Atque ira WOLFII discipulum se fuisse confessus est, cuius eruditionem et scripta mathematica, latina praecipue, magni fecit, licet Germaniae ARCHIMEDEM, quod nonnulli facere solent, WOLFIVM appellandum non esse putarit. Data opera hoc eius de WOLFIO iudicium exhibemus, vt constet, Nostrum non contempsisse, quod nonnulli putarunt, optimum virum, quem totius Germaniae praeceptorem recte dixeris, verum pro summa quae ipsi erat aequitate, et

et absque omni partium studio de eo iudicasse. Et quidni illi calculum lubenter adiciamus, cum EVCLIDES potius quam ARCHIMEDES Germaniae WOLFIVS vocandus esse videatur? Quicquid enim commodi opera EVCLIDIS in omnem Mathesin redundavit, id in sublimiorem eius partem, quae recentiori aevo maxime exculta est, duce et auspice WOLFIO redundasse fatendum est. Hinc factum ut, cum superiori seculo rarum admodum fuerit Mathematici phaenomenon, nostris temporibus nihil fere frequentius occurrat. Scilicet illa Viri summa et maxima laus est, ut, pro infinito, quo flagrabat, hominibus inferuendi studio, abditos atque abstrusos matheosos, sublimioris praecipue, recessus recluserit, atque viam ad intima eius adyta penetrandi facillimam reddiderit. Id quod fieri plane non potuisset nisi WOLFIVS insigni praeditus fuisset matheosos notitia, ipsaque multarum in eadem inuentarum rerum gloria clarus. Sed ad B. KOSIVM redeundum est. Is anno circiter Lipsiae exacto, collectis ibidem praestantissimis doctrinae thesauris, de augenda inter externos, quam in Germania inceperat, bonarum omnium artium et literarum notitia, cogitavit. Igitur relicta Lipsia ad Belgas, atque perlustratis hisce regionibus, d. XXI Septembris MDCCIX Helvoetschluisae nauim conscendens in Britanniam profectus est, ad Harwicum appellens hora post meridiem secunda. Hinc die XXIII Septembris Londinum profectus, sequenti statim die mane ad Thamesin fluuium, et circa Vesperam ad ipsam urbem peruenit. Regia haec vrbs illi, non tam ob praestantiam aedificiorum, aut splendorem quem aula et tanta hominum diuitum et illustrium multitudo illi

conciliare possunt, sed eo praecipue nomine placuit, quoniam ibi quilibet ea qua cupit ratione vitam degere potest, pariter ac ob insignem hominum in omni vitae artium et scientiarum genere versati simorum copiam. Plurimum ibi temporis impendit Collegium frequentans Philosophicum et bibliotheca publica vrens Collegii Sionis. Praeterea, linguae Anglicae discendae causa, precibus interfuit quas, in templis quibusdam, bis quotidie ad DEVM mittere solent Londinenses. Haud enim se dolere, B. Parenti scripsit, neglectam antea huius linguae curam, cum corrupta quam ab exteris magistris accepissent pronuntiatio germani homines, omnem interdum adhibitam diligentiam inutilem reddere soleat, ita ut illis felicius succedat qui ab ipsis Britannis elocutionem et verum linguae genium accipere conantur. Hac autem melius cognita et perspecta, et iniuis quibusdam ritibus sollempnibus qui forte eo tempore contigerunt, Oxonium petiit, d. XXXI Octobris, et circa vesperam sequentis diei aduenit. Initio haec mora Oxoniensis illi parum utilis videbatur, cum lectiones et disputationes publicas raro admodum institui intelligeret, atque priuaram institutionem Professorum Oxoniensium aegre, et non nisi precibus multis, multisque impensis obtinendam. Postea autem aliud expertus. Ex consuetudine enim et familiaritate quam nactus erat doctissimorum virorum, atque ex praestantissima Bibliotheca Academiae publica, quae Bodleianae nomine eruditis nota est, fructuum numerum satis amplum colligere illi datum erat. Interim tamen haud multum sibi temporis ibidem exigendum ratus, alteram quoque Britanniae Academiam inuisuro, Oxonio
Londi.

Londinum reuersus d. XXVII Decembris, atque hinc Cantabrigiam profectus d. II. Ianuarii MDCCX, sequenti statim die in ipsam hanc ciuitatem delatus. In hac etiam literata vrbe nihil eorum in se desiderari passus est, quae quomodocunque vtilia esse potuerunt. Cantabrigia demum iterum Londinum rediit d. XXIV Februarii Anni MDCCX. Iam per Batauos in patriam reuerti apud animum constituerat. Sed turbida belli, quae tum quidem erant, tempora, consilium mutare coegerunt. Quae enim alioquin peregrinis facillimam ex Anglia in Belgium traiciendi occasionem praebent naues rabellariae, nunc omnes fere militibus transportandis adhibebantur, quo facto Noster aegre admodum permissionem obtinuit data hac occasione ad Batauos redeundi. Attamen hac mora interiecta optime vrebatur. Praeterquam enim quod ipsam Reginae Maiestatem et vtriusque supremi Senatus Regni Concilium coram intueri, aliaque multa exterorum notitia satis digna nosse potuerit, optimam etiam, tam vsu bibliothecarum, quam doctorum virorum sermonibus, noua quotidie scientiarum incrementa capiendi occasionem habuit. Atque quod eruditorum, Matheseos praecipue gloria celebratissimorum, consuetudinem attinet, vtilissime exactum est omne quod in Britannia transegit tempus. Praeter ISAACVM NEWTONVM, quem tamen infinita studiorum copia obrutum rarius videre contigit, consuetudine vsus est multorum nominatim FLAMSTEDII, HALLEII, WHISTONI, COTESII. Quorum quidem omnium studia licet illi satis magna creauerint emolumenta, et insigniter auctam praecipue effecerint nobilissimae fiderum scientiae notitiam, ita vt omnium

omnium et singulorum grata mente recordatus fit, neminem tamen horum melius de se meritum esse dicere solebat quam EDMUNDVM HALLEIVM, cuius praeer doctrinam eruditae fatis cognitam, insignem etiam praedicare solebat humanitatem, miramque comitatem. Huius autem Viri amicitia quantum commodi nostro attulerit, quilibet facile intelligit qui, vel summam HALLEII summi Viri scientiam, vel quae huic cum NEWTONO intercessit intimam amicitiam considerat, adeoque huius interuentu ipsa NEWTONI studia in Nostrum redundare potuisse perpendit. Imperata tandem venia naui in Belgium vectus est, et haud multo post alterum in his regionibus aduentum Lugdunum Batauorum se contulit. Vtilissime, aliter enim non poterat, ibidem exacto aliquo tempore ad patrios lares reuereri constituit. Licet enim studio Parentis occasio oblata esset in Galliam iter faciendi, ipsamque adeundi regiam, Luterias Parisiorum, maluit tamen, insignem hactenus partam doctrinae copiam quodammodo in vsus transferre, atque simul viam sibi ad meliorem atque stabiliorem fortunam pandere, quam diutius inter externos versari. Quod consilium cum B. Parente communicauit litteris datis Lugduni Batauorum d. XIX Aprilis Anni MDCCX. Scribit enim non tantam esse quam ex gallico itinere sperare posset utilitatem, vt eius desiderio magnopere flagraret. Optare se potius vt institutioni admoueat iuuenis cuiusdam generosi, vel alterius cuiusdam honesto loco nati studiis moderandis praeficiatur, quo facto et in coepto studiorum cursu ipse pergere, et occasionem melioris fortunae aliquando obtinendae tranquillius expectare posset. Quamuis autem hoc in Holsatia obtinere posset, praefendum tamen sibi videri

deri, tam Holsaticis quam aliis multis vrbibus Berolinum, et quod eruditis abundaret in omni doctrinae genere versatissimis, et quod praestantissimae Bibliothecae regiae vsus, sibi et omnibus qui litterum studiis didiri erant, pateret. Hoc vltimum quidem sibi iam maioris momenti esse, quam si omnium in quavis Academia Professorum institutione in posterum frui liceret. Esse praeterea hanc vrbem eam quae amplissima saepe et laeta admodum munera praeberet tam publica quam priuata. Multa denique eaque prorsus eximia de commodis Berolini obtinendis se iam percepisse ex litterarum studiosis quibusdam Berolinensibus, quos Lipsiae olim nosse sibi contigisset. Addit tamen his omnibus, Patrem, quem timere animaduere vt studiis forsân theologicis nuncium mitteret, tutum hac de re esse posse. Quamquam enim eo non sit animo vt oblatam aliquam occasionem philosophicis aut mathematicis studiis lucrum aliquod captandi, aut commodum vitae genus obtinendi recuset, nihilo tamen secius theologiam se nunquam deserturum, qui quas nominauimus scientias ab ea non solum non sciret abhorreere, verum eidem optime respondere. Quapropter aut sub exitum Aprilis aut sub initium Maii, vti ex litteris B. SAMVELIS REYHERI patet ad nostrum datis d. X Aprilis MDCCX, Berolinum se contulit, Patre quidem reditum in patriam exoptante, hunc tamen Berolinensem secessum haud penitus improbante. Iucunda prorsus erat eius de primo hoc aduentu Berolinensi narratio. Hic enim sibi idem illud contigisse narrabat quod ARISTIPPO contigisse narrant, qui cum naufragio ignotum in littus deiectus, geometricas figuras arenae inscriptus cerneret, fo-

C

cios

cios bono animo esse iussit, *vestigia enim*, inquit, *hominum vi-
deo*. Namque cum nemini cognitus, nullius amici com-
mendatione, nullius viri vel auctoritate vel dignitate po-
tentis favore sustentatus esset, ad Bibliothecam augustam
aecessit, cuius aditus statis quouis die temporibus omnibus
patebat. Hic statim in limine subsistit, obseruatus primum
a SENNINGIO, quodam ex Bibliothecariis, quem comiter
eum salutantem interrogat: num recte se habeant, quae ex
rumore perceperat, licere cuique erudito vti libris in prae-
stantissima hac Bibliotheca obuiis? Quod cum is affirmaret
atque simul indices librorum exhiberet, vt quicquid cupe-
ret ipse requirere posset, hoc et sequentibus diebus ma-
thematicos libros varios postulauit, iisque legendis pariter
ac notatu dignis excerpdis tempus vtiliter fallere studuit.
Atque hic quidem bono animo se fuisse aiebat, vestigia ho-
minum videns. Neque haec spes eum fefellit. Hoc ipsum
enim effecit vt mox CROSÆO, Viro doctissimo, aliisque
multis eruditorum Berolinensium, qui vbinam habitaret,
quisnam esset, sollicito et clanculum, ipso nimirum incio,
exquirerent, innotuerit, imo summorum et principum vi-
rorum, qui saepius in Bibliotheca conuenire solebant, gra-
tiam consecutus sit. Tanta semper voluptate moram hanc
Berolinensem in memoriam reuocabat vt lubentissime cum
amicis de eadem differeret. Cuius quidem sat graues illi
erant rationes, cum non praesentem solum conditionem
optimam ibidem inuenisset, verum etiam lautioris vitae
generis postea obtinendi spes multa exstaret. Inprimis
autem singulari favore et amicitia dignum eum putauit,
MATHVRINVS VEISSIERIVS LA CROZE, Vir celeberrimus

mus. Is et de rebus eruditis saepius cum illo locutus, et data quavis occasione suum illi inseruendi studium testatus est. Hinc factum est vt, cuius pudor aut modestia vix ferre videbantur vt fautores et amicos aliquid rogaret BROSIVS, optimi huius Viri, qui debitum meritis pretium statuere solitus erat, opera, omnia consecutus sit, quae tum quidem desiderabat. Contigit autem forte vt inter fermocinandum Noster versum quendam ex HOMERO recitaret. Quo facto miratus admodum CROSAEVUS germanicum hominem graece doctum esse. Cui quidem, licet noster exempla Germanorum graecarum litterarum notitia insignium atque celebrium, ostenderit, rarius tamen hoc occurrere visum est. Erat autem hoc ipsum colloquium nostro admodum vtile. Nam qui graecam hanc eius eruditionem ita nouerat CROSAEVUS is nostro statim obrulit institutionem iuuenis Galli, graecis litteris imbuendi, pro qua opera insigne illi stipendium numerandum esset. Accepit eam, quae sua sponte se illi obtulerat, conditionem eo lubentius quo magis votis ipsius respondebat, eoque munere maxima cum voluptate functus est, quum is illi configisset iuuenis instituendus, quem et ingenii praestantia, et optima animi indoles amabilem redderent. Erat hic PAVLVS AEMILIVS DE MAUCLERE, qui postea sacrorum ecclesiae reformatae quae Palaeo-Sterini est Minister fuit, atque deinceps Bibliothecae

germanicae, gallico sermone conscriptae, curam suam atque operam praecipue impendit. Is, quod ex litteris eius ad B. KOSIVM, quarum quam plurimae exstant, apparet, grata mente semper agnouit Nostri institutionem, intimamque cum eodem semper coluit amicitiam, et saepius cum eodem de rebus eruditis, non ad Philosophiam solum et rem litterariam in genere, sed ad ipsam etiam theologiam spectantibus, consilia sua communicauit. Sic B. KOSIVS qui Berolinum adierat absque vllius commendatione, ipse fortunae suae faber erat, egregio prorsus exemplo quid scientia quid virtus valeant, quae non ea solum, quae ipsis necessario nexu adhaeret, summa voluptate sapientis animum replent, sed quarum ope vel inter peregrinos homines honestam vitam degere datur. Sic Parentem, quod datis ad eundem litteris fecit, certiozem reddere poterat de inuentis omnibus quae ad vitam sustentandam necessaria iudicabat, ita vt qui haectenus paterna eiusdem cura sustentatus esset, nunc sui ipsius studiis necessaria omnia sibi comparare posset. Attamen non sola haec erant quae Nostrom Berolini manebant commoda. Verum mox amicitiam nactus IOHANNIS HENRICI HOFFMANNI, Astronomi Regii, cui postea etiam a REYHERO commendatus est, cum eodem in obseruatorio regio siderum obseruationibus vacauit, pactusque cum societate scientiarum Borussiae, anno MDCCXII publico illius nomine Ephemerin motuum coelestium ex tabulis Rudolphinis supputatam exhibuit. Accepit itaque stipendio a Societate scientiarum, et habitatione, in aedibus siderum contemplationi destinatis, sibi concessa, salario praererea manente quod pro grata illi institutione

tione iuuenis ingenui soluebatur, nihil fere amplius sibi desiderandum putabat, praesertim cum his omnibus consuetudo et familiaritas doctorum virorum accederet, quos quam plurimos ibidem nosse illi contigit, et in his summum praecipue GEORGIVM GVILIELMVM LEIBNITIVM. Saepius cum Leibnitio versatus non solum Viri ingenium, doctrinam, acumen, infinitam eruditionem admiratus est, sed magis summam admiratus est quae LEIBNITIO erat virtutem, et quam, quanta quanta fuerit scientia LEIBNITII, eadem tamen longe excellentiorem fuisse contendit. LEIBNITIVS autem quam honorifice de nostro senserit cum ex Epist. (*) ad B. SEB. KORTHOLTVM, tum ex variis aliis testimoniis constat. Multis praeterea aliis eruditorum Berolinensium noster gratissimus fuit, isque visus est cuius studia varia ratione illis vtilia esse possent, quorsum opera sua spectat quam l'Enfantio in conuertendo cuiusdam auctoris Angli sermone in latinum, praebuit. Maxime itaque praesens eius conditio votis ipsius respondit, ita vt haudquaquam Berolino discessisset, nisi tam Patris voluntas, quam spes, quae vltro sese illi obtulerat, in patria obtinendi munus quo sibi aliisque prodesse posset, eum hinc euocassent. Tantus enim erat Parentis erga Filium amor, vt nihil magis exoptaret, quam praesentem illum intueri, eiusque studiis propius recreari. Quamobrem cum, siue Parentis ipsius precibus adductus, siue proprio animi motu incitatus, Reuerendissimus et Serenissimus Lubecensium Episcopus CHRISTIANVS AVGVSTVS, Regii atque Cel-

C 3

fissimi

(*) Ep. ad Diuers. edit. a Christ. Kortholto T. I. Ep. CCVI. locus quem in limine citauimus.

fissimi Principis CAROLI FRIDERICI, illo tempore Tutor, et terrarum cimbricarum Dux vicarius, de conferenda illi Professoris matheſeos munere per liberum Baronem a GOERZ, in ſanctiori ſenatu adminiſtrum, voluntatem ſuam illi ſignificaffet, noſter non potuit quin Principi et Patri morem gerens, relicto, haud ſine quodam animi moerore, Berolino, patriam peteret urbem. Reſcripſerat nimirum, iubente Principe is quem nominauimus regiminis adminiſter, noſtrum ſtatim ex quo ordinarii mathematum Profeſſoris locus vacaret, in eundem ſucceſſurum eſſe, vsque dum vero id contingeret, accepto annuo ſtipendio, litterarum ſtudioſis in Academia Cimbrica matheſin tradere debere. Digna ſane erat oblata honorifica iſtiusmodi prouincia, quæ noſtrum impelleret, vt non obſtantibus illis quibus Berolini gaudere datum erat emolumentis, redux in patriam fierit. Neque pietas Principi et Parenti debita recuſationem ferre videbatur. Redux igitur factus eſt. Verum res ex voto non ſucceſſit. Quæ enim omnes Cimbriae regiones eo tempore miſere afflixerant triſtia et horrida bella, adhucdum omnia ita perturbauerant, vt, neque quæ illi promiſſa erat attributa penſio illi ſolueretur, neque mortuo Samuele Reyhero, Mathematicum P. P. O. eiusdem locum occupare poſſet. Equidem qui iuſſu Principis Berolino huc euocatus erat, et de cuius eruditione tam exterorum teſtimoniis, quam publicato MDCCXV ſcripto de *Analyſi æquationum differentialium*, ſatis conſtabat, deſignatus erat Mathematicum P. P. O. a Reuerendiſſimo et Sereniſſimo Principe, Anno MDCCXVI ſed nondum datae erant litteræ Principis ſollemniter hanc prouinciam illi decernere.

cernentes. Quibus deficientibus factum est vt per complures annos, licet priuata opera studiosam iuuentutem docendo Academiae vtilissimus esset, tamen doctoribus ordinariis non adscriberetur. Enata hinc varia incommoda ingentem in modum aucta sunt secuta Anno MDCCXVI morte Carissimi Parentis. Orbata enim decore suo familia molestiis plurimis tantum non oppressa nec nostro meritum auxilium ferre, nec is quae voluit illi solamina praebere potuit. Iteratis itaque saepius imo saepissime precibus, et missis permultis ad aulam et aulae proceres litteris supplicibus, cum non efficere posset vt, quod summo iure expectare poterat, ipsi tribuatur, coepto consilio pene desperato Martis castra sequendi Rendsburgum se contulit, munitum illud Danorum oppidum quod quatuor tantum milliaribus a Kilia distat Anno MDCCXIX. Narrauit hoc amico, cui tamen addidit persuasum fuisse se mox ultra gregarii militis conditionem ascensurum esse. Sed felicior fuit itineris huius quam sperauerat euentus. Ipsa enim vespera eius diei quo aduenit, praefecti quidam militum qui in diuersorio quo noster commorabatur conuenire solebant, extraneum eum vident, et, vt fieri solet, de variis rebus sermones cum eo ferere incipiunt. Contigit vt fermocinando in res quasdam deuenirent quae ad mathefin, praecipue ad architecturam militarem et Pyrotechniam pertinent. De quibus noster tam belle, tamque solide disputauit vt facile praefectorum illorum animos caperet. Quo facto hi nostro sua sponte honestissimas proposuerunt condiciones, quibus acceptis Rendsburgi persistere posset. Paciscendum nimirum erat cum supremis et reliquis rei tormentariae

riae et architecturae militaris praefectis, ita quidem vt no-
ster, acceptis quolibet mense viginti nummis vncialibus,
statis quouis die horis gregarios milites, aliis autem horis
ipsas praefectos, quicquid ex omni re mathematica instituto
eorundem inferuire poterat, doceret. Vix erat quod vo-
tis B. KOSII magis respondere poterat, quam haec aliis
et sibi inferuendi occasio. Quapropter, ea quam diximus
ratione, cum supremis belli ducibus et reliquis praefectis
factus est. Haec erant prima eius fata Rendsburgensia,
quae, pariter ac antea de aduentu Berolinensi narrauimus,
ANTISTHENEM naufragum in memoriam reuocabant.
Namque et hic in primo quod cum praefectis illis in diuer-
sorio ipsi fuerat colloquio, se vestigia hominum inuenisse
adeoque bono animo fuisse dicere solebat. Mox igitur Ki-
lonium, et dehinc, rebus quibusdam domesticis in ordinem
redactis, Rendsburgum reuersus est, Anno nimirum
MDCCXIX. Laetus semper temporis quod ibidem mili-
tum doctor constitutus exegit, recordari solebat. Nam-
que et labores grati erant, et ratio cum militibus versandi
vehementer illi placuit, et laborum felicissimo gauisus est
euentu. Milites amabat ob candorem animi quem maxime
in iisdem deprehendere putabat, et ob fugam tam omnis,
qua nihil odiosius est, affectationis, quam fastus illius quo
doctores vmbiatrici eos saepe despiciunt quos doctrina infe-
riores existimant. Honestam praeterea eorum illi placuit co-
mitas, verborum et vrbanoitatis luxuriam respuens. Ita-
que quando hos rei militaris praefectos docebat, et de rebus
quibusdam disputabat, quarum illis experientia melior erat
notitia quam nostro, adeoque illi nostro interdum candide
fateban-

fatebantur, non hoc esse quod scire ex illo cuperent, sed aliud quoddam quod ei significabant, cum prius illi rectius nostro, posterius noster rectius illis intelligere posset, tantum abest vt hoc aegre tulerit, vt potius hoc ipsum gratissimum sibi fuisse saepius postea amicis confessus sit. Et hac quidem ratione docendi, quae ab academica nostra cui nimium saepe ex triuio adhaeret, multum differt, factum est vt amplissimos in mathesi progressus fecerint quos ita docuit praefecti. Non enim prima solum initia erant mathe- seos, in quibus cum illis versabatur, sed ad altiora etiam animum applicuerunt, qui ipsam Analysin sublimiorem tractabant. Nam eousque profecerunt, vt Calculi differ- entialis atque integralis rationes noster illis exponere, et vtriusque in variis negotiis, ad rem praecipue militarem et tormentariam spectantibus, vsum ostendere posset. Pari modo etiam gregarii milites satis bonam pro captu eorun- dem sibi acquisuerunt rerum mathematicarum notitiam, atque vel inter illos noster lubens et non sine fructu versatus est. Et, quod magnis ingeniis proprium esse solet, vt minima etiam quae forsitan sese illis obiiciunt, obseruent, et meditatione contemplari studeant, hoc nostro tum alibi tum etiam hic vsitatum fuisse nouimus. Hinc cum aliquando gregariis quibusdam militibus, ex illis qui rei tormentariae causa constituti sunt, inter se colloquentibus Archi- medis regulam audiret allegari, miratus earum atque celebre Mathematicis Archimedis nomen, etiam inter vul- gus militum celebrari, quaesuit ex illis: vtrum nossent quis fuerit ille Archimedes ad cuius regulam prouocarent? Cui cum milites responderent: hoc quidem ipsis non satis

D

explo.

exploratum esse, fuisse autem, ex eorum opinione, Archimedeum magnum aliquem Chiliarcham aut alium rei tormentariae praefectum, noster rursus quaesivit ex illis: num etiam Alexandrum Magnum, Iulium Caesarem et Tamerlanum nossent? Quo facto, vnus et alter quidem militum se nomina haec forte auditu percepisse affirmabat, alioquin autem se nihil de his scire omnes dixerunt. Quod ad veram gloriam noster applicare solebat. Sic igitur exacto biennio plus forsan temporis ibidem exegisset, nisi munus Professoris Mathematicum in hac ipsa Academia obtinendum, de quo prope iam desperauerat, nunc vltro fere sese illi obtulisset. Ineunte enim Anno MDCCXXI nonnulli amicorum Kiloniensium GUILIELMVS HVLDERICVS WALDSCHMIDT, SEBASTIANVS KORTHOLTVS, et PAVLVS FRIDERICVS OPITIVS, spem nouam illi ostendunt muneris consequendi, MVHLII praecipue ope, quo auspice omnia tum fere academiae negotia agebantur. Quilibet eorum operam suam, curam, studia omnia offert. Ipsi demum in sanctiori senatu Administri, CLAVSENHEIMIVS et BASSEWIZIVS, de felicissimo quem sperant euentu perscribunt. Imo vltimus horum datis ad nostrum litteris d. XXX Martii anni MDCCXXI certiozem eum reddit, iam exstare litteras Principis hoc munus illi decernentes, adeoque vt mox Kilonium adeat, monet. Venit itaque Kilonium, atque die XIV Iulii in Auditorio maiori orationem habuit inauguralem qua Cimbriam mathematicam pandit, de Cimbrorum in mathesin meritis sermonem faciens, testante hoc programme Pro-Rectoris huius sollempnitatis caussa publice proposito. Ipse etiam publicauit die XXIV Augusti

Augusti programma quo lectiones suas, cosmo-geographicas praecipue, indixit sequenti die inchoandas. Annuis redditibus quidem usus est, sub auspiciis muneris, non nimis lautis, ducentis nimirum nummis vncialibus. Anno MDCCXXVII annui stipendii augmentum quinquaginta nummorum vncialium obrinuit, eodemque usus est vsquedum, post annos plus quam viginti, trecentorum nummorum vncialium annum stipendium illi decrerum est. Hoc quidem contentus erat, neque decedente B. KORTHOLTO Academiae Seniore et philosophorum Ordinis Professore primario, centum illos nummos vnciales annuos sibi dari postulauit, qui alioquin, praeter consuetum stipendium, illi solui solent qui eo quem diximus loco constitutus est.

Accepit autem hanc spartam non quod vita academica illi praecipue placeret, sed eam potissimum ob causam quoniam familiae, bellorum turbis tantum non oppressae, hac ratione optime se succurrere posse putabat. Quam enim Professores Kilonienses habent tributorum immunitatem, hanc familiae domum Kiliae habenti, pro qua alioquin in annos singulos vestigal pendere tenebatur, vtilissimam esse recte iudicauit. Quam autem acceperat Professoris Mathematicum prouinciam, eam egregie ornauit, cum nulla huius muneris pars sit cui ille non optime satisfecerit. Nam assidue docebat et perspicue et fideliter. Neque lucri causa docuit, sed more antiquissimorum Philosophorum, vel absque omni, vel saltim accepto admodum paruo didactro, praesertim si erectioris ingenii iuuenes eius institutioni sese commisissent. Imo ex omnibus, quas, pro ratione muneris, docendis scientiis dicauit horis, gratissimam sibi esse

dixit eam quae publicis laboribus destinata erat. Hanc enim eam esse pro qua ab ipso Principe solutionem acciperet. Praeterea iuuenes exercebat ad omnem rem mathematicam, quando vel Arithmetica tradens calculi rationes propositis soluendis quaestionibus vtilissimis, v.g. quae ad interusurium spectant, ostendit, vel geometriae praecepta institutis in agro geodaeticis exercitiis in vsu conuerrere studuit, vel Astronomiam docens tam siderum notitia auditores instruxit, quam solis aut lunae defectus cum illis obseruauit, vel denique gnomonicae, aut alterius cuiusdam matheos partis regulas, exercitiis institutis vtiliores reddidit. Neque raro solum sed saepissime hisce exercitiis vacabat, qui e. e. geodaeticis exercitiis operam nauare solebat a medio circiter mense Augusto, ad medium vsque Nouembrem ita vt singulis Mercurii et Saturni diebus omnes, a secunda post meridiem, horas pomeridianas, nulla habita ratione tempestatis, iisdem laboribus dicaret. Peractis vero illis saepius vna cum auditoribus, in aedibus agris in quibus exercitia ista fiebant adiacentibus, potu Thee et coena frugali recreari non dedignatus est. Atque hi quidem conuentus vtilissimi erant iuuenibus litterarum studiosis. Nam sic de variis rebus vel ad eruditionem, vel ad mores exterarum gentium, vel denique ad ipsam virtutem spectantibus disserens effecit vt quo iucundior erar omnis eius narratio, eo facilius memoriae mandari posset. Quo facto, quasi aliud agendo, doctoris muneri magis forsitan satisfecit quam alii multi qui data opera id efficere student. Tandem et scriptis, et habitis disputationibus publicis, et suscepto saepius magistratu academico

demico, et consiliis, et quacunque demum potuit ratione, Academiae prodesse studuit. Neque vero urbis tantum et academiae finibus continebatur fama ipsius, sed inter externos etiam celebrata erat. Itaque et ab eruditissimae saepe consulebatur, in rebus non ad matheseos solum verum etiam ad omnem rem litterariam referendis, et a supremis belli Ducibus Augustissimi Danorum regis, in iis potissimum negotiis quae ad rem tormentariam et architecturam militarem pertinent, quorsum spectant litterae, quibus nostro problema proponitur: inuenire centrum grauitatis tormenti bellici, anteaquam scilicet illud conditum sit, cuius ille varias exhibuit solutiones, rationem ostendens inueniendi centrum grauitatis curti conici caui. Pariter variae controversiae arithmeticae, mechanicae aliaeque ad usum vitae civilis spectantes, eius decisioni a partibus litigantibus commissae sunt. Imo qui supremi harum terrarum regiminis curam gerunt Viri illustrissimi, eius interdum opera et consilio usi sunt in variis negotiis quae, vel geometriae vel architecturae ope, aut conficienda aut diiudicanda erant.

Igitur magna fuit et assidua qua varii generis laboribus vacabat diligentia, eaque ad declinantem usque aetatem valetudine satis prospera sustentata. Quanquam enim variis iisque grauioribus quibusdam incommodis interdum vexabatur, arthriticis praecipue doloribus obnoxius, insultus tamen morbi tantum erant per interualla aduenientes atque abeuntes, quos temperantia magis, quam medicorum subsidiis vincere studuit. Licet enim praestantissimam hanc scientiam haudquaquam contemneret, imo quod ad rationalem eius partem, notitiam quandam eiusdem sibi

comparasset, et consilia medicorum lubenter audiret, noluit tamen se alicuius curae penitus committere, naturae potius ipsius auxilium requirens. Atque in grauioribus quos interdum passus est morbi insultibus, colloquiis cum amicis animum recreare, et somni quiete priuatus, repetitione historiae synchronistica, ac demonstrationum Euclidis, quae maxime illi familiares erant, recordatione, taedium solitudinis atque agrypnae propulsare, imo ipsum mali sensum quodammodo imminuere solebat. Verum aliquot ante obitum annis inclinantem in deterius valetudinem animaduertit. Nam arthritici affectus id praecipue effecerunt ut pedes officium, recte facere non possent. Quare rarius in publicum prodiit, et vltimis quatuor annis bis tantum. Semel quidem Anno MDCCLXIII cum Celsissimo Duci GEORGIO LV, DOWICO, terrarum Cimbricarum tum Administratori et Duci vicario, fides, stipulata manu, homagii loco, promittenda esset. Alio autem tempore, eodem ni fallimur anno, adiit illustrem atque doctissimum ACKERMANNVM, quem amicum et collegam coniunctissimum magni fecit. Quanta autem fuerit corporis imbecillitas, tanta tamen non fuit ut animi vires vincere potuerit. Omnes enim ad extremum vsque vitae halitus integras seruauit. Tanta erat memoriae vis ut in vltima senectute integra veterum scriptorum loca, quae iuuenili aetate legisset, recitare valeret. Tantus ingenii et iudicii vigor ut difficillimis quaestionibus analyticiis soluendis satis idoneus esset. Imo oculorum acie tanta semper vsus est ut vel vespertino tempore, candela iam incensa, libros quoscunque typis exscriptos minutissimis legere posset. Solus aurium sensus interdum

dum, attamen per inrerualla tantum, hebes erat. Quare ne ingrauescente quidem morbo a statione sua discedere voluit, auditorum, vbi per morbi inducias licuit, spes ac vota impleturus. Lubenter etiam et saepe cum amicis collocutus est. Aestas autem anni praeteriti fatalis illi admodum fuit. Amisit enim vtramque quae haecenus vna cum eodem habitauerant fororum, et paulo post tertiam B. Domini *LANGEIAHN* viduam, quae mortuis fororibus, ex *Dithmarsia* *Kilonium* veniens, mox post aduentum obiit. Ipse tamen non obstante luctu domestico, quo valde afflētus erat, satis bene valuit, ira quidem vt amicis spem, quam de sanitate restituenda foueret, cum quodam laetitia sensu, significauerit. Quamuis enim confiteretur se summam *Numinis* agnoscere clementiam quae ad tantum vsque aetatis fastigium eum seruasset, ita vt ne minimam quidem vitae productionem sibi efflagitandam censeret, haud tamen negauit aliquod sibi vitae desiderium superesse. Verum, praeter opinionem, vehementior morbus illum lecto affigebat, circa medium Mensis Septembris, cuius tanta erat peruicacia vt corporis vires perquam decreuerent. Interim tamen saepe confabulationibus, cum morbus aliquantum remitteret, detinebat amicos lecto assidentes, nonnunquam iocos, vt erat cum grauitate facetus, immiscebat. Imo quinque ante mortem diebus de variis rebus mathematicis cum amico agens, tanto cum vigore locutus est, vt is, qui grauioribus morbi insultibus oppressum eum antea saepius vidisset, spem conciperet de sanitate mox restituenda. Ipse praeterea non omnem spem salutis deposuit, qui amicum rogauit, vt quando Reuerendissimum et Serenissimum

mum

num Principem Episcopum Lubecensem venerari illi liceret, tum simul eidem significaret maximo se flagrare desiderio Celsissimum Principem, qui summa semper illum dignum habuisset clementia, semel adhuc ante obitum videndi, eique pietatem suam et reuerentiam testandi, praeterea autem optare vt serenissimum eius Principem iuuentutis videat, quem tam initiis matheleos, quam, quod in Principum Filiis praecipue aestimabat, fundamentorum latinae linguae notitia, optime, pro tenera aetate, imbutum audiuerat. Verum aliud fuit in fati. Mox enim cum diarrhoea ipsi consistendum fuit, quae viscerum debilitatem arguebat, et quam prunorum esu, (valde enim amabat fructus arborum,) sibi forsan contraxerat. Huic quidem malo medelam afferre voluit potionem vini rubri. At infelici successu. Nam secuta est alui obstructio magnaque virium deiectio, et mali violentia insigniter aucta, ita vt ipse die XXV Septembris ante meridiem illi quae praesens erat virgini ex sorore nepti dixerit, instantem sibi putare, hoc ipso momento, mortem. Meridie tamen paullulum cibi sumsit, atque tum somno aliquantulum recreatus iussit lectum sterni si hora post meridiem quarta audita esset, imo de coenula instruenda mandata dedit. Quaesuit etiam quota hora audita esset, et horologium sibi ostendi iussit cuius singulos adhuc numeros visu distinguere poterat. Deinceps frigidam poposcit, eaque aliquoties hausta, nunc, ait, paullulum obdormiam. Obdormiuit etiam et quieuit, in lecto ad parietem conuersus, et circa quintam et dimidiam horam vespertinam placide exspirauit. Funus post aliquod dies Bordesholmiam elatum, et in conditorio familiae compositum est. Sic

Sic igitur mortalitatis exuias deposuit Venerandus Senex, quem familia, quem amici, quem academia, quem exteri etiam dolent eruditi. Sed viuit adhuc atque inter nos versatur, scriptis, multisque in genus humanum, praefertim autem in patriam et academiam, collatis beneficiis superstes. Quod ut luculentius pateat tam scripta Viri, quam omnem animi vitaeque rationem vobis, Ciues Carissimi, enarrabimus.

Scriptit autem haud pauca, tam per occasiones academicas, quam alia ratione publicata. Et separatim quidem nonnulla edidit, alia autem Ephemeridibus litterariis inseruit.

Illa, (praeter orationem quam supra enarrauimus habitam natali principis die MDCCV, iuuenile opusculum,) sunt quae sequuntur:

- 1) De Analyfi Aequationum Differentialium, vel expedienda in numeris vniuersalibus, vel constructionibus Geometricis efficienda, commentatio. Ad delineandam vrcunque Solutionem Quaestionum Mathematicarum, quae Scientiam Finiti superant. Kilonii 1715. in 4. Plag. 11. cum tab. aeri incisa.
- 2) De ratione perficiendi Geographiam mathematicam. (Programma quo lectiones indixit.) MDCCXXI. 4. Plagula vnica.
- 3) De periodica anni solaris intercalatione. Disputatio habita secundum constitutionem Fridericianam, Respondente Io. Andrea Harprechto, d. XII Iul. MDCCXXIV. Plag. 5.

E

4) De

- 4) De Mathesi prudenter tractanda, Disputatio habita secundum Constitutionem Fridericianam, Respondente Christiano Kortholto, d. XXII Martii Anno MDCCXXVII. in 4. Plag. 5.
- 5) Commentatio de Situ loci geographici diuersis modis determinando, et trigonometricis praeceptis eo pertinentibus. (Disputatione publica defensa a Carolo Friderico Richardi, deinceps ea quam diximus in inscriptione publicata.) Kilonii MDCCXLVI. in 4. Plag. 4. cum tab. aeri incisa.
- 6) Chronologiae Historicae Subsidia Mathematica. Kilonii MDCCXLVIII. in 4. Plag. 10.
- 7) Commentatio de Superficiebus Geometricis earumque generibus, proprietatibus, complanationibus et sectionibus. Kilonii MDCCXLIX. in 4. Plag. 5. et dimid. cum tab. aeri incisa.
- 8) Commentatio de corporibus dissimilaribus et praecipue quantitatibus quae illis accidunt. Kilonii. in 4. Plag. 8. cum tab. aeri incisa.

Gallica praeterea lingua quasdam conscripsit commentationes, quarum in commentariis quibus *Bibliotheca Germanica* nomen est exstant:

- 1) Tomo XI. Discours sur les Eclipses Extraordinaires du soleil, et de la Lune, par F. K.
- 2) Tomo XVI. Reflexions sur le Calendrier en general, et sur l'Intercalation de l'année Solaire en particulier, par F. K.
- 3) Tomo

- 3) Tomo XVII. Methode particuliere de trouver les latitudes en Geographic, par F. K.
- 4) Tomo L. Essai sur la maniere de determiner l'interval du tem eoulé depuis la sortie des Israélites d'Egypte jusqu'a la fondation du Temple de Salomon. Par F. K.

Variae praeterea exstant librorum recensiones, quas eidem Bibliothecae Germanicae inseruit.

In *Actis Eruditorum Lipsiensibus* exstat: F. K. ratio complanandi superficies curvas corporum quorumlibet geometricorum.

Varia forsan alia ephemeridibus litterariis inserta esse possunt, quibus neque nomen, neque, quod alioquin facere consueverat, initiales nominis litteras praefixit. Plurima autem eius exstant manu exarata scripta. Vt enim nihil dicamus de magno aduersariorum eorumque quae notauit numero, multas reliquit orationes habitas quando fasces Academiae vel susciperet vel deponeret, res sane pertractantes haud vulgares. Peculiares etiam quasdam tam physicas quam mathematicas commentationes, quas in lucem mox forsan prodire iussisset, nisi morte impeditus fuisset.

Ex his ingenii monumentis quanta fuerit Viri doctrina fati intelligitur. Sed accuratius adumbranda est eius imago, vt non ingenii tantum et doctrinae, verum etiam virtutis et morum rationem habeamus, atque ita pulchriorem eius vitae partem exhibeamus.

Atqui ut primum de statura aliquid dicamus, corpore erat haud quidem procerus, sed ad iustam tamen viri magnitudinem assurgente. Gravitate quidem fronte atque facie ostendit qualis in antiquis quibusdam Philosophis observatur, quorum imagines in nummis, lapidibus aliisque monumentis occurrunt. Haec tamen non impedire potuit quominus vultu usus sit iucundo, venusto, atque sereno. Corporis autem robur in senes fregerunt frequentes arthritici insultus, cum alias, licet ab omni diaetae errore haudquam immunis, temperantia tam malum debilius reddere, quam vires firmas servare studuerit. Cibum capere solebat, si ultimos excipias vitae annos, non nisi esuriens, semel tantum quovis die, et ut plurimum vespertino tempore. Vacans enim tantum a studiis famem sentire videbatur. Abstinencia autem a cibis, ieiuniis, multaque diaeta sese praeparare solebat, quando in res maioris momenti inquirere vellet. Atque tum quidem saepius illucescente die in campos aut silvas urbi adjacentes solus studiorum causa concessit, urbis strepitum fugiens. Somni parcissimus erat, qui sex horas dormire nefas putabat, cum hac ratione quarta pars vitae humanae somno consumeretur. Hinc pariter qui fieri potuit ut tot tantisque studiis iisque non obiter tantum, sed summa cura atque opera singulis vacauerit. Erat enim multarum linguarum peritus qui praeter elegantem latinam, magnam etiam graecae linguae, et quandam hebraicae habuit notitiam, atque praeterea gallicam, anglicam, italicam, imo sueticam linguam tenuit. Atque ut nihil de primariis eius studiis, mathematicis nimirum dicamus, de quibus ex scriptis satis constat, Theologiae peritus

ritus erat, historiae, rei nummariae, antiquitatum, artis pictoriae, multarumque aliarum artium, praecipue autem eloquentiae et elegantiorum litterarum. Vastissima illi erat lectionis copia. Graecos enim auctores vereres Philosophos, Oratores, Poetas, Mathematicos, Historicos omnes legerat, pariter ac Latinos optimos quoscunque scriptores. Recentiorum autem lectioni quantum temporis impenderit restantur excerpta et annotata varia quae summo studio collegit. Erat illi, quod de auunculo narrat *PLINIVS* iunior, acre ingenium, incredibile studium, summa vigilantia. Historiae litterariae causa, praeter ea quae in aduersaria reulit, multa schedulis inscripsit quae ad notitiam librorum spectant, hasque schedulas in fronte libri cuiusdam, eiusdem cum annotatis argumenti, collocavit. Suppellex libraria exigua erat si numerum spectas, si ipsos libros optima et selecta. Erant enim illi praestantissima recentiorum praecipue mathematicorum scripta, aliaque nonnulla quae ad ornamenta Bibliothecarum recte referuntur. Singularem autem prorsus ordine libri dispositi et collocati erant. Quidam enim ad manus erant in cubiculo, veluti Lexica omnium quas nouit linguarum, *PLINII* historia naturalis, *PETAVII* rationarium temporum, *CALVISII* opus chronologicum, aliaque nonnulla. Alterum genus erat eorum quibus, licet inter manuales referendos non esse censeret, tamen saepissime utebatur. Hos in scriniis ante cubiculum posuit. Reliquos tandem in conclauis edito seruabat. Hos, per iocum, a loco, qui in superiori aedium parte, et sub recto erat, summum suum bonum vocare solebat. In docendo perspicuus erat, populari magis oratio-

ne vtens, quam ornata, quoniam illam iuuenum institutioni magis conducere arbitrabatur. Instabat autem discipulis assidue percunctando vsque dum sententiam rite percepissent sentiret. Docendi rationem non modo ad scientiam referebat, sed etiam ad virtutem et sapientiam, quas auditoribus maxime commendabat. Lubentius tamen in sublimioribus partibus, quam in primis docendis initiis versatus est. Imo in primis illis initiis, atque vulgaribus studiis magnas inuenit interdum difficultates. Quod illi quidem senserunt, qui vel in agris geometriam practicam excercentem, vel etiam vulgari ratione computantem eum viderunt. Omnia enim lente admodum et difficulter processerunt, imo eiusmodi errores saepius commisit, quos vulgus Geometrarum et Arithmetorum haud facile committit. Contra autem quando analysi mathematica utebatur, vel alia quaedam quae ad sublimiora pertinent pertractabat, omnia illi ex voto successerunt, neque vllam tum deprehendit difficultatem. Vt prorsus admirabile sit quae aliis facillima illi difficillima fuisse, atque vt idem de nostro dicendum sit, quod, alio tamen sensu, de se ipso LEIBNITIVS dixisse fertur, antipodem fuisse eruditorum vulgarium qui ibi difficultates maximas videbat, vbi illi nihil viderent difficultatis. Praeterea autem licet omnibus, qui eius operam desiderabant, litterarum studiosis promptum se atque facilem praeberet, eos tamen praecipue amavit quibus ingenium
 natura

natura dederat excellentius, et quorum constantem esse amorem litterarum deprehendit. Quare quando interdum contingeret, vt, de re quadam erudita, auditores illum interrogarent, statim non respondit, sed saepe frustra vnam eandemque rem ex se quaeri passus est, vsque dum continuo interrogantium studio vinceretur, imitatus veteres philosophos, qui, non nisi multis vexationibus multisque molestiis superatis, discipulos ad intima veritatis adyta admittere solebant. Scilicet hoc modo noster vtrum seria an vana sciendi cupido sit, explorauit.

Sed ad mores veniamus **B. KOSTI** atque a pietate eius et religionis reuerentia initium faciamus. Haec summa erat omnisque fraudis et fuci expers. Etenim quicquid boni habuit id ad **DEVM** retulit, grataque mente agnouit summam Numinis clementiam. De **DEO** etiam et religione non reuerenter solum, verum etiam cum vehementia quadam locutus est, eosque communes generis humani hostes habuit qui vel religionem nobis eripere, vel sanctitatem eius labefactare temerario ausu conantur. Atheos insanire dixit. Quos vernacula lingua **Frey-Geister** appellamus eos potissimum esse censuit, qui maligno sunt animo, illos autem qui sermonum licentia sacra violant nisi malignos, stultos saltim esse contendit. Ipsam **CHRISTI** religionem summa veneratione summaque pietate prosequatur, morum praecepta quae haec
 religio

religio tradit optima atque praestantissima putans, atque
 vt actiones suas secundum illa componat operam nauans
 indefessam. Sacri autem codicis tanta tamque iterata erat
 lectio, vt quaecunque in eodem continentur optime tene-
 ret. Imo quouis Saturni die quasdam post meridiem ho-
 ras lectioni codicis hebraei in ipsa senectute dicere con-
 sueuerat. Prouidam diuini numinis curam pie veneraba-
 tur, atque quicquid mali hominibus accidit, hoc ipsis sua
 plerumque culpa contingere iudicabat, adeo vt nunquam
 DEVM auctorem mali facere uoluerit, qui potius gaude-
 bat dummodo sibi liceret causam infortunii in semetipso
 reperire in posterum facilius euitandam. Quam ob caus-
 sam versus saepius in memoriam reuocabat, quibus apud
 HOMERVM (*) Iupiter in Deorum concilio immortales
 affatur, et latine redditi sunt quae sequuntur:

*Papae ut scilicet deos mortales culpant.
 Ex nobis enim inquit mala esse, qui uero ipsi
 Suis stultitiis praeter fatum angores patiuntur.*

Patriam et Principem amauit. Pauperibus beneficum se
 praebuit, non quidem paruas istas eleemosynas stipem peten-
 tibus larga manu profundens, sed ita boni aliquid in illis con-
 ferens, vt de utilitate efficienda satis constaret. Tertio, ni fal-
 limur, ante obitum anno quingentos nummos viciales Magi-
 stratui

(*) Odyss. 1.

fratri ciuico Kiloniensi dedit ea lege vt quamdiu superstes
esset, quatuor nummorum vncialium, pro singulis centum,
vsura annua illi solueretur, (oblatos enim quinque accipe-
re noluit) post obitum autem ipsius pauperibus cedant
quingenti isti nummi vnciales. Atque cum in chirographo
Amplissimus Senarus scripsisset, hanc pecuniae summam post
nostri ex vita excessum orphanis, qui publicis sumtibus
aluntur, tribuendam esse, negauit hoc sibi placere, cum
qui publicis sumtibus aluntur infantes, educatione sollerti
destituti, nequissimi saepe fieri soleant. Quare hoc mutari
iussit, atque pecuniam quam diximus pauperibus assignari
inopia pressis, senio confectis, aegrotis, iisque qui nullo
labore quae ad victum requiruntur comparare possunt.
Vir erat humanissimus et officiosissimus, omnibus talem se
praebens, vitae genus sequens nec solitarium prorsus aut
obscurum, nec assidua et promiscua cum aliis consuetudine
occupatum aut distractum. Rei familiaris curam optime
gessit, ita vt haud exiguam bonorum partem acquisuerit.
Hereditatem enim parentum nunquam accepit sed sorori-
bus reliquit. Neque tamen amplis reditibus gauisus est.
Quapropter mirum forsân videri posset, quo pacto ea quae
re vera possedit bona acquisuerit, nisi summa frugalitas et
ab omni luxu abstinentia id facile explicarent. Quamuis
enim munditiem amabat a luxu tamen maxime alienus erat.
Curta itaque erat supellex domestica. Eorum quae ad

ostentationem spectant nihil, quae ad commodum vitae genus pertinent pauca, sola fere quae necessaria sunt sibi comparauit. Illud autem magis forsan mirum videbitur, ipsum Philosophum grauissimis semper occupatum meditationibus, adeo res domesticae curasse ut quouis die ipse de prandio aut coena instruenda mandata dederit. Mollior sexus aduersarius falso habitus est. Quod enim uxorem non duxerit id eam ob causam factum est, quoniam sedem in patria fixam sibi esse noluit, qui de mutando domicilio nonnunquam cogitauit. In sermonibus et vitae consuetudine iocosus, saepe festiuus, ad satyram pronus, atrico saepe sermones nunquam non insperfit, comis autem et humanus. Incredibili flagrabat aliis inferuendi desiderio, nullique labori pepercit dummodo hunc scopum obtinere posset. Atque ut omnia quae ad laudes ipsius spectant vno verbo complectamur, nemo forsan recentiorum **SOCRATEM** melius expressit, summum antiquitatis Philosophum. Si enim docendi genus spectas, dialogos amauit et confabulationes cum auditoribus et amicis, eadem saepe, qua **SOCRATES** inductione et ironia utens. Si vitam consideras, haec rota erat occupata in promouendis litterarum studiis, in augenda sapientia et virtute, in promouenda felicitate generis humani. Si ad **SOCRATIS** denique morem respicis, omne studium mere contemplatum reiiciendi, noster idem prorsus exoptauit, praxin
vbique

vbique quaerens, adeo vt, quod morum disciplinae tribui solet, philosophiae practicae nomen, admittere noluerit, laudabili metu commotus, inde aliquid damni imminere reliquis scientiis quorum quaelibet practica esse debet.

Videtis igitur CIVES CARISSIMI, qualis quantusque Vir fuerit beatus KOSIVS, et quanto iure nos eius memoriam Vobis commendamus. Agite igitur atque pulcherrimum hoc quod vobis proponimus exemplar factis, verbis, omni denique studio exprimere studete, viam hac ratione vobismetipsis parantes ad gloriam veram, veramque illam quae solis meritis quaeritur immortalitatem. Neque enim praestantius vnquam quam id quod exposuimus exemplum vobis contingere posse putamus.

P.P. sub sigillo Academiae. Mense Septemb. MDCCLXVII.

... in ...
...
...

...
...
...
...
...
...
...
...
...

...

No 113.
8 80

17.11.

PRORECTOR
ET
SENATUS
ACADEMIAE CHRISTIANO-ALBERTINAE
MEMORIAM
VIRI AMPLISSIMI EXCELLEN-
TISSIMI DOCTISSIMI
FRIDERICI KOSII
MATHEMATVM IN HAC ACADEMIA PER DIMIDIUM
FERE SECVLI SPATIVM P. P. O.
VENERANDI ACADEMIAE SENIORIS,
DE PATRIA, ACADEMIA, ET OMNI RE LITTERARIA
IMMORTALITER MERITI,
SUMMI VIRI,
CIVIBVS SVIS
DILIGENTISSIME COMMENDANT.

KILONII

LITTERIS GOTTFR. BARTSCHII, ACAD. TYPOGR.

Inches

Centimetres

Farbkarte #13

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

B.I.G.